

การศึกษากิจกรรมการจัดการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาล
หัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข
ตามการรายงานของตนเอง

นางสาว ตรึงตา นุผลอำนวย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-597-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

019438

117866513

A STUDY OF HEAD NURSES' MANAGEMENT ACTIVITIES FOR RENDERING
NURSING CARE TO ELDERLY PATIENTS IN REGIONAL HOSPITAL
AND MEDICAL CENTERS, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH
AS REPORTED BY THEMSELVES

Miss Trungta Poolpolamnuay

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science

Nursing Administration Program
Graduate School

Chulalongkorn University

1993

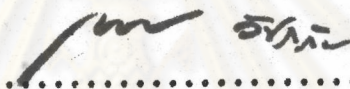
ISBN 974-583-597-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษากิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของ
พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข ตามการ
รายงานของตนเอง

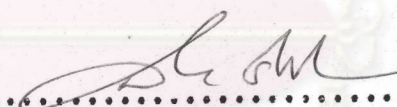
โดย นางสาว ตรึงตา พูลผลอำนวย
ภาควิชา พยาบาลศาสตร์ สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์

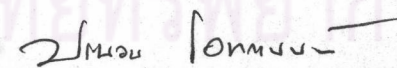

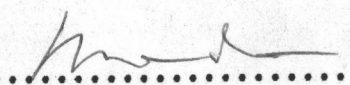
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... icedบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สมคิด รักษาสิทธิ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

ตรงตา พูลผลอานวย : การศึกษากิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ
ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ กระทรวงสาธารณสุข ตามการรายงานของ
ตนเอง (A STUDY OF HEAD NURSES' MANAGEMENT ACTIVITIES FOR RENDERING
NURSING CARE TO ELDERLY PATIENTS IN REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL
CENTERS, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH AS REPORTED BY THEMSELVES)
อ.ปริญญา : รศ.ดร.ประนอม โอทกานนท์, 165 หน้า ISBN 974-583-597-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการรายงานการปฏิบัติกิจกรรมการ
จัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลศูนย์ กระทรวง
สาธารณสุข ตามการรายงานของตนเอง และศึกษาปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการการให้
บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ตัวอย่างประชากรเป็นพยาบาลหัวหน้าหอ
ผู้ป่วยแผนกอายุรกรรม ศัลยกรรม ศัลยกรรมกระดูก และจักษุ โสต ศอ นาสิก จำนวน 170 คน
เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และได้ทดสอบความเที่ยงและความตรงแล้ว

ผลการวิจัยพบว่า

1. พยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยรายงานการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาล
ผู้ป่วยสูงอายุ ทั้งโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ "ปานกลาง"
2. การรายงานการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ ด้านการ
ควบคุมงาน ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงานในแผนกศัลยกรรมและจักษุ โสต ศอ นาสิก มีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. การรายงานการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาล
หัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์การเข้ารับ
การอบรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. ปัญหาในการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาล
หัวหน้าหอผู้ป่วย อยู่ในระดับ "ปานกลาง" ทุกข้อ ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับแรกของแต่ละด้าน
ได้แก่ ด้านการวางแผน คือ สถานที่และอาคาร ด้านการจัดระบบงาน คือ สัดส่วนของ
ผู้ป่วยสูงอายุกับบุคลากร ด้านการอำนวยความสะดวก คือ จำนวนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางการ
พยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ และ ด้านการควบคุมงาน ความรู้ของบุคลากรในการจัดทำมาตรฐานการปฏิบัติ
งาน

พยาบาลศาสตร์
ภาควิชา .....
สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิสิต ..... ศรีตา พูลผลอานวย
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... ประนอม โอทกานนท์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... -

##C486212 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION
 KEY WORD: MANAGEMENT ACTIVITIES / NURSING CARE TO ELDERLY PATIENTS

TRUNGTA POOLPOLAMNUAY : A STUDY OF HEAD NURSES' MANAGEMENT ACTIVITIES FOR RENDERING NURSING CARE TO ELDERLY PATIENTS IN REGIONAL HOSPITAL AND MEDICAL CENTERS, MINISTRY OF PUBLIC HEALTH AS REPORTED BY THEMSELVES. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. PRANOM OTHAGANONT, Ed.D. 165 pp. ISBN 974-583-597-8

The purposes of this study were to study and compare head nurses' management activities for rendering nursing care to elderly patients in Regional Hospital and Medical Centers, Ministry of Public Health as reported by themselves. The problems of head nurses' management activities for rendering nursing care to elderly patients are also included in this study. The sample consists of 170 head nurses working at the department of Medical, Surgical, Orthopedic, and Ophthalmology-Otolaryngological. The Questionnaire was constructed by researcher, and was tested for validity and reliability.

The major findings :

1. The management activities for rendering nursing care to elderly patients of head nurses, in overall and in each aspect, were in moderate level.
2. There was statistical significant difference at the .05 level of management activities, in aspect of controlling, between head nurses working at Surgical and Ophthalmology-Otolaryngological department.
3. There were no statistical significant difference at .05 level of management activities of head nurses classified by their worked experience, educational level, and elderly training experiences.
4. The problems of management activities for rendering nursing care to elderly patients were in moderate level. The first problems of each aspects were as follows : Place and Building was in the aspect of planning. The proportion of personnel and elderly patients was in aspect of organizing, while the number of personnel who had competency in giving nursing care to elderly patients was in the aspect of directing. The knowlege of personnel concerning the construction of working standard was in aspect of controlling.

ภาควิชา.....พยาบาลศาสตร์
 สาขาวิชา.....การบริหารการพยาบาล
 ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อผู้เขียน.....*ศิริดา ขุดขุดวิชาญ*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*2๒๐- ๒๐*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....-

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ โดยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการชี้แนะ แก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งให้กำลังใจตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นที่สุด และขอกราบขอบพระคุณท่านมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทางการพยาบาลทั้ง 9 ท่าน ที่กรุณาตรวจและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลและหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลของโรงพยาบาลต่าง ๆ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดสอบเครื่องมือวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยทุกท่านที่ได้กรุณาตอบแบบสอบถามครั้งนี้ และเนื่องจากทุนการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ ที่นี้ด้วย

อนึ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในคณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่ให้ทั้งความรู้และประสบการณ์ ขอขอบพระคุณ คุณพลสมบัติ ชุติชิวานนท์ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา คุณวรานร ตัดทะศรีสุวรรณ ที่ให้การสนับสนุนในการพิมพ์ตลอดงานวิจัยนี้ คุณลักขณา ชุติชิวานนท์ คุณลัดดาวัลย์ หมีนแก้ว คุณดาวเรือง ช่มเมืองปักข์ และสมาชิกในครอบครัว คุณลำราญ บุตรแก้ว ที่ให้ความช่วยเหลือในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนผู้สนับสนุนช่วยเหลือผู้วิจัยที่ไม่สามารถเอ่ยนามได้หมดอีกหลายท่าน และขอขอบคุณเพื่อน ๆ สาขาการบริหารการพยาบาล รุ่น 2 ที่ช่วยเหลือและร่วมเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัย

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ พี่และน้องทุกคน ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลือผู้วิจัยเสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

ตริงตา พลผลอำนาจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
ปัญหาของการวิจัย.....	6
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	11
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	13
ความหมายของคำว่าผู้สูงอายุ.....	13
ทฤษฎีการสูงอายุ.....	13
การเปลี่ยนแปลงในวัยสูงอายุ.....	17
การให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ.....	23
การให้บริการพยาบาลผู้ป่วยที่รับไว้ในโรงพยาบาล.....	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุในโรงพยาบาลศูนย์.....	27
การจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ.....	33
การจัดการ.....	33
การจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ.....	58
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	66
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
ประชากรและตัวอย่างประชากร.....	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	73
การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม.....	75
การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม.....	75
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	75
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	107
สรุปผลการวิจัย.....	109
อภิปรายผลการวิจัย.....	111
ข้อเสนอแนะ.....	120
รายการอ้างอิง.....	124
ภาคผนวก.....	132
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	133
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	135
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	139
ประวัติผู้เขียน.....	165

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	รายชื่อโรงพยาบาลศูนย์และจำนวนประชากรของโรงพยาบาลศูนย์ สังกัด กองโรงพยาบาลภูมิภาค กระทรวงสาธารณสุข.....	72
2	จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งและได้รับคืน จำแนกตาม โรงพยาบาล.....	76
3	จำนวนและร้อยละของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามแผนกที่ ปฏิบัติงาน ระยะเวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบัน ระดับการศึกษา และประสบการณ์การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	81
4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการ การให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย โดยรวม และรายด้าน.....	83
5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการ การให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้าน การวางแผน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	84
6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการ การให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้าน การจัดระบบงาน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	87
7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการ การให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านการ อำนาจการ จำแนกเป็นรายชื่อ.....	89
8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการ การให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านการ ควบคุมงาน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	92

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการ การให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่ปฏิบัติงาน ในแผนกต่างกัน.....	94
10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการ การให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ที่มีระยะ เวลาการปฏิบัติงานในตำแหน่งปัจจุบันต่างกัน.....	95
11	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการ การให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีระดับ การศึกษาต่างกัน.....	96
12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการให้ บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยที่มีประสบการณ์ และไม่มีประสบการณ์การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	97
13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนและการ ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการ การให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนก ตามแผนกที่ปฏิบัติงาน.....	98
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ของคะแนนการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วย สูงอายุของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามระยะเวลาการปฏิบัติงาน ตำแหน่งปัจจุบัน.....	100
15	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ คะแนนการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการการให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามระดับการศึกษา.....	101

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ คะแนนการปฏิบัติกิจกรรมการจัดการทำให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุ ของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย จำแนกตามประสบการณ์การเข้ารับการ อบรมเกี่ยวกับผู้ป่วย.....	102
17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนปัญหาในการปฏิบัติ กิจกรรมการจัดการทำให้บริการพยาบาลผู้ป่วยสูงอายุของพยาบาล หัวหน้าหอผู้ป่วย ด้านการวางแผน การจัดระบบงาน การอำนวยความสะดวก และ การควบคุมงาน.....	103

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย